

Верховний
Суд

Практика Верховного Суду у спорах за участю банків

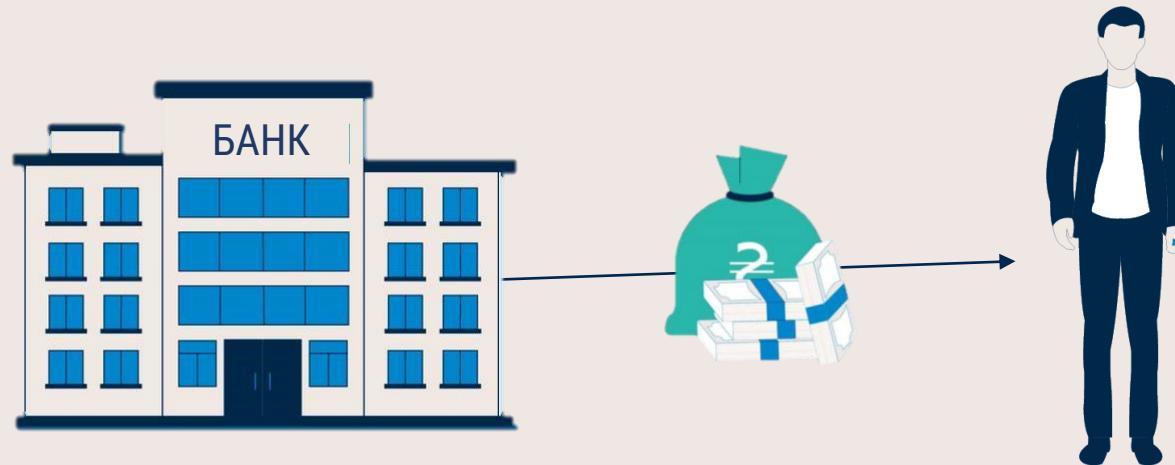
Ольга СТУПАК

Суддя Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду

Постанова КЦС ВС від 09 липня 2025 року у справі № 757/13397/20

(щодо обов'язку банку повернути депозит вкладнику)

Закінчення строку дії договору банківського вкладу не припиняє зобов'язання банку повернути депозит вкладнику. Одностороннє зарахування банком коштів на інший рахунок клієнта без його згоди та без дотримання договірної процедури не є належним виконанням зобов'язань. За відсутності доказів фактичного отримання вкладником коштів зобов'язання банку щодо повернення депозиту залишається невиконаним.

Постанова ОП КЦС ВС від 02 лютого 2026 року у справі № 716/1842/24

(Позовна давність не поширюється на вимоги вкладника банку про повернення вкладу та пов'язані з ними вимоги про стягнення 3 % річних та інфляційних втрат)

Правопорядок виключає застосування позовної давності до вимог про повернення банківського вкладу з метою забезпечення його збереження та довіри до банківської системи. Такий захист поширюється на будь-які вимоги щодо видачі вкладу, а також на вимоги про стягнення 3 % річних та інфляційних втрат як складових грошового зобов'язання.

Постанова КЦС ВС від 08 жовтня 2025 року у справі № 759/1627/25

(коли банк має право відмовитися від підтримання ділових відносин з клієнтом?)

Банк має право відмовитися від підтримання ділових відносин з клієнтом

виявленні підозрілої фінансової діяльності

виявленні невідповідності заявлених джерел походження коштів фактичним операціям

перевищенні планового обсягу операцій

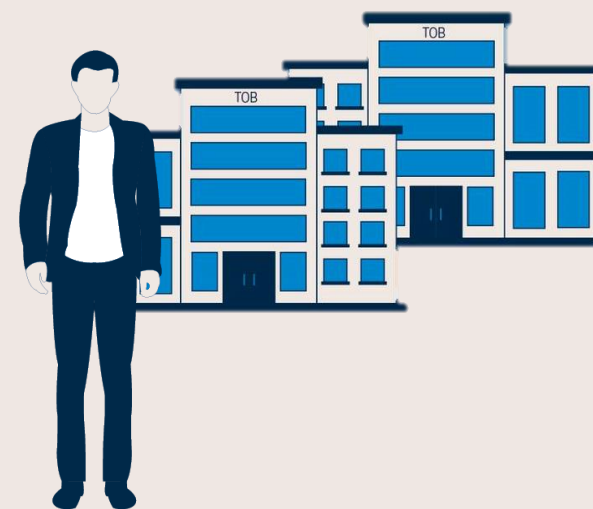
за умови документального обґрунтування підозр і рішення відповідно до законодавства про фінансовий моніторинг

встановлення неприйнятно високого ризику

Постанова КЦС ВС від 12 лютого 2025 року у справі № 645/5124/23

(порушення банківського законодавства як підстава для припинення ділових відносин)

Дії банку щодо встановлення клієнту високого рівня ризику легалізації (відмивання) доходів та розірвання ділових відносин є правомірними, якщо клієнт порушив банківське законодавство, зокрема використав рахунок фізичної особи для здійснення підприємницької діяльності.

Постанова КЦС ВС від 26 листопада 2025 року у справі № 757/19253/22-ц

(які обставини суд зобов'язаний встановити)

Банк як суб'єкт первинного фінансового моніторингу має право відмовитися від договірних відносин, але це право не є необмеженим. Суди зобов'язані всебічно досліджувати підстави встановлення банком категорії ризику клієнта та обґрунтованість розірвання договору.

Суди повинні перевіряти чи надав клієнт документи про походження коштів, чи відповідає використання рахунку його призначенню, чи не порушуються вимоги щодо заборони зарахування коштів від підприємницької діяльності на рахунок фізичної особи.

Постанова КЦС ВС від 26 листопада 2025 року у справі № 757/19840/20 (чи несе відповідальність банк за шахрайські дії)

Ініціювання процедури Chargeback є правом, а не обов'язком банку і можливе лише до завершення транзакції в межах систем взаєморозрахунків за операціями з платіжних карт.

Банк-емітент, який виконує платіжні операції, не несе відповідальності за шахрайські або недобросовісні дії третіх осіб, якщо клієнт добровільно здійснив операції.

Постанова КЦС ВС від 26 червня 2024 року у справі № 752/5765/23

(спосіб захисту позичальника при відмові банку у видачі кредиту)

Якщо позичальник вважає відмову банку від надання йому кредиту, передбаченого договором, необґрунтованою, він має право вимагати від кредитодавця відшкодування збитків, а не реально виконати зобов'язання, оскільки примус до виконання обов'язку видати кредит у натурі не допускається.

Постанова КЦС ВС від 10 квітня 2024 року у справі № 183/5849/23 (помилкове зарахування коштів → ст. 1212 ЦК України)

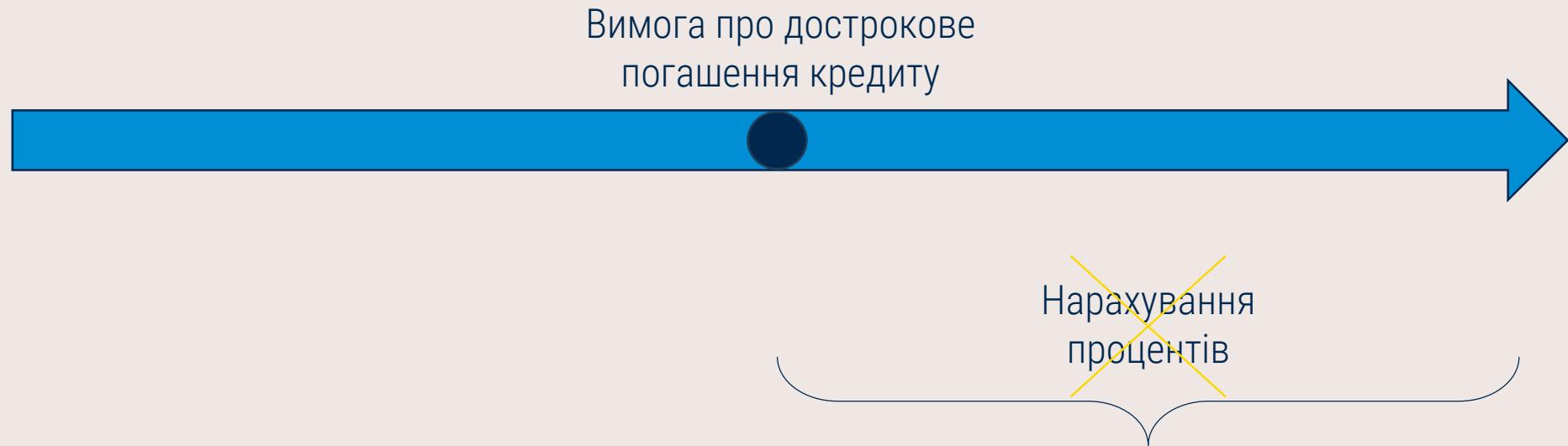
Наявність чинного договору банківського рахунку між банком та клієнтом не виключає застосування положень про безпідставне збагачення, якщо кошти зараховані внаслідок технічної помилки без правової підстави. Помилкове зарахування коштів через програмну помилку процесингового центру **створює обов'язок повернення безпідставно набутих коштів, оскільки така підстава набуття майна відсутня.**

Постанова КЦС ВС від 24 квітня 2024 року у справі № 643/651/21 (наслідки направлення банком вимоги про дострокове погашення кредиту)

Направлення банком вимоги про дострокове погашення кредиту не припиняє кредитний договір, а лише змінює термін кредитування.

Кредитор втрачає право вимоги процентів за подальші платежі, але тіло кредиту з уже нарахованими процентами та пенею підлягає обов'язковому виконанню. Зобов'язання припиняється лише на підставі, визначеній законом.

Постанова КЦС ВС від 11 грудня 2024 року у справі № 711/8709/19

(видача банком банківського вкладу за підробленими документами)

Видача банком банківського вкладу за підробленими документами не свідчить про виконання ним умов укладеного депозитного договору, оскільки недотримання уповноваженими працівниками банку вимог законодавства у сфері банківської діяльності не може покладати тягар відповідальності на сумлінного споживача фінансових послуг.

Постанова КЦС ВС від 11 грудня 2024 року у справі № 521/12780/19 (визнання права іпотекодержателя як належний спосіб судового захисту)

Належним способом захисту прав іпотекодержателя, відомості про право іпотеки якого були безпідставно виключені з відповідних державних реєстрів, і який вважає, що іпотека є і залишилася чинною, є вимога про визнання права іпотекодержателя щодо іпотечного майна.

Постанова КЦС ВС від 23 липня 2024 року у справі № 757/7769/23-ц (чи є міжнародні санкції підставою для відмови банку у вчиненні банківських операцій?)

Включення фізичної особи (громадянина України) до міжнародних санкційних списків (застосування санкцій іноземними державами та міждержавними об'єднаннями) без внесення відповідних заборон / обмежень для такої особи до внутрішніх документів банків України не може бути підставою для відмови банком України у здійсненні цією особою банківських операцій.

Постанова КЦС ВС від 05 березня 2025 року у справі № 757/63454/19-ц (банк не несе відповідальності за вміст сейфа)

За договором надання індивідуального банківського сейфа без охорони банком (ст. 971 ЦК України) банк не несе відповідальності за вміст сейфа, включаючи випадки зникнення цінностей внаслідок злочину третіх осіб. Відповідальність банку може наставати лише за доведення неналежного виконання обов'язків щодо забезпечення схоронності самого сейфа.

Позивач повинен довести факт поміщення майна у сейф та причинно-наслідковий зв'язок між діями банку та збитками.

Постанова КЦС ВС від 02 липня 2025 року у справі № 490/7829/23

(несанкціоновані операції з платіжною картою)

Клієнт банку не несе відповідальності за несанкціоновані операції з платіжною картою, якщо він невідкладно повідомив банк про такі операції, а банк не довів, що клієнт своїми діями чи бездіяльністю сприяв втраті або незаконному використанню персонального ідентифікаційного номера чи іншої інформації, яка дає змогу ініціювати платіжні операції. Сам по собі факт коректного введення вихідних даних для ініціювання банківської операції не може достовірно підтверджувати вину клієнта.

Постанова ОП КЦС ВС від 02 червня 2025 року у справі № 306/44/22 (недотримання працівниками банку внутрішніх вимог щодо оформлення вкладу)

Недотримання уповноваженими працівниками банку внутрішніх вимог щодо оформлення вкладу не свідчить про недотримання письмової форми договору банківського вкладу. Передача коштів уповноваженій особі банку за письмовим договором створює зобов'язання банку перед клієнтом, відсутність обліку коштів та банківського рахунку свідчить про неналежне виконання банком своїх обов'язків, а не про відсутність договірних відносин

Верховний
Суд

Дякую за увагу!